

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Naša vsak štetek in volja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za leto 2 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge tujevine 10 K. Kdor hodi sam ponj, plaša na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katastralnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta 5, 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta 5, 5. vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Ne zapre reklamacije so poštnine proste.

Današnja številka obsega 10 strani.

Dan naše mladine.

Lep dan je imela naša mladina, združena v Orlo, zadnjo nedeljo, dne 11. avgusta v St. Juriju ob južni železnici. Vreme je sicer nagajalo, oblaki so zakrivali sonce, dež je lil iz neba, toda v srcih mladit ljudi je bil dan, sonce ljubezni do vere in naroda je žarelo z visokim plamenom v dušah slovenskih mladeničev. In černo vreme je uvidelo, da njegova nagajivost ne more pokvariti slavnostnega dne, zato je popoldne odplulo s svojimi oblaki v druge kraje in svetlo sonce se je zasmejal nad nami. Mladina je ob najlepšem vremenu končala svojo slavnost, pri kateri se je zaobljubila, slediti naukom velikega mladilnoljuba škofa Slomškega.

Slavnost se je pričela s sprejemom na kolodvoru ob 10. uri dopoldne. Orli so stali v vrstah in pred nje sta stopila župana trške in okoliške občine šentjurske, g. Pisanec in g. Ratej ter pozdravila v prisrčnih besedah telovadce. Odgovorila sta predsednik štajerske podzveze Orlov, dr. Verstovšek, in načelnik Zveze vseh Orlov, Jeločnik. Potem so se Orli uvrstili in z višnjevaško godbo na čelu odkorakali proti cerkvi. Bilo jih je v kroju blizu 200. Lepo je bilo gledati čvrste mladeniče v rudečih srajcah in s ponosnimi orlovimi peresi na čepicah. Negrelečna množica navdušeno razpoložena ljudstva jih je spremljala. Hiše naših pristašev v trgu so bile okrašene z narodnimi trobojnicami.

V cerkvi je naš mladinski organizator dr. Hohnjec govoril v vznesenih besedah o verskih dolžnostih slovenskega mladeniča, kakor jih je v svojih spisih polagal škof Slomšek tako priprosto in prikupno mladini na srce. Potem je daroval sveto mašo, pri kateri sta mu stregla dva Orla v kroju. Ljudstvo se je vzgledovalo nad lepim vedenjem slovenskih Orlov ter jih primerjalo z liberalnimi organizacijami, a primerja ni izpadla v korist liberalcev.

Po cerkvenem opravilu je bilo slavnostno zborovanje v Katoliškem Domu. Vodil je zborovanje predsednik štajerske Podzveze Orlov, državni in deželni poslanec dr. Verstovšek ter pozdravil zastopnika Zveze Orlov, Jeločnika, zastopnika štajerske S. K. S. Z., dr. Hohnjeca, poslanca Gostinčarja, dr. Korošca, Vrečkota in Terglava, ter vse domače in od drugod k slavnosti prihitelo ljudstvo. Govorili so nato: načelnik Zveze Orlov, Jeločnik iz Ljubljane, ki prinaša pozdrave kranjskih Orlov, ter pravi: Zunanaj dežuje, megle se poče po naših hribih, a v naših srcih sije sonce veselja radi vedno močnejše naše organizacije. Poslanec dr. Korošec: Vesela je doba, v kateri živimo, naše vrste so od dne do dne večje. Delujmo v Slomškovem duhu; on je vstvaril naš lavantinski vladikovi nove meje, naše delo pa naj stremlji za tem, da dobimo nove meje za našo slovensko in hrvaško domovino pod mogočnim habsburškim Orlom. Junaki ne marajo robstva in suženjstva. Naša srca bijejo za prostost. Suženjstva nikdar, ampak naprej do svobode, prostosti naše domovine! Dr. Hohnjec: Mladeniči, Orli, pojdite vedno naprej po belih cestah, katere vam je začrtal nesmrtni Slomšek in ki vam jih kaže naša organizacija. Kropiv liberalnih in nemškutarskih, ki rastejo ob cestah, se izognite. Drž. poslanec Gostinčar iz Kranjske vspodbuja mladino k vstrajnosti in moštosti. Domači kaplan K. V. Čič pozdravlja zbor Orlov imenom šentjurskih naših društev in vseh pošteno mislečih šentjursčanov. Pipar, zastopnik graškega „Kresa“ in Orla pozdravlja imenom graških Slovencev. Šetinc iz Brežic navdušuje mladino za treznost in prinaša pozdrave mladine iz Posavja. Kaplan Gaberc iz Rajhenburga pravi: Nemškutarji so bili že pred več kot 100 leti in so še danes, a naša organizacija se jih ne boji. Mladeniči, bodite vzgled drugim, pritegnite še druge v naše vrste. Kaplan Baznik iz Hoč pozdravlja imenom mariborskega orlovskega okrožja. Mladeniči, bodite vstrajni v boju z našimi nasprotniki ter gojite lepo slovensko pesem. Deželni poslanec Terglav: Naši organizaciji je treba pomoči od zgoraj, če hočemo uspehov; zatorej se vojskujte mladeniči v znamenju križa in zaupajte v Boga!

Končno besedo spregovori dr. Verstovšek, ki omenja, da je St. Jurij zgodovinski kraj. Tukaj so se vršili nekdanji boji za slovenski značaj trga. S pomočjo našega vrliga kmečkega ljudstva je

ohranil trg svoje lepo slovensko lice. Trg in okolica sta danes v rokah mož naše stranke. Skrbimo, da bo tudi v bodoče ne samo v St. Jurju, ampak povsod na Slovenskem tako. Vzgojujmo se, da ne bomo puhli otroci slovenskega naroda, ampak trdni, resni, značajni. Skrbimo nadalje, da bo vsak član naše organizacije zdrav po duši in zdrav po telesu.

Nato se je izvolil odbor Podzveze Orlov. Predsedstvo je sledeče: predsednik dr. Karol Verstovšek; podpredsedniki: Stuper, Moškon in Koštomaj; tajnik Simonič, blagajnik Pintar; odborniki so vsi predsedniki štajerskih okrožij. Načelnstvo: Čulk, načelnik; Pišek in Majcen, podnačelnika; voditelji: Simonič, Moškon, Mirnik in Koštomaj.

Po zborovanju smo se razvrstili po gostilnah k obedu. Deževalo je neprestano. Mnogo ljudstva, ki je čakalo na popoldansko slavnost, je radi slabega vremena odšlo domov.

Po večernicah so naši Orli, kljub temu, da je deževalo, začeli s prostimi vajami pod poveljstvom načelnika Zveze, brata Jeločnika. Kljub deževju se je na travniku vrlega posestnika Gerzina, kjer se je vršila telovadba, zbralo lepo število gostov, ki so občudovali krasen nastop naših Orlov. Okrog 4. ure se je vreme zjasnilo, sonce je posijalo s svojimi žarki na telovadišče. Telovadbe se je udeležilo nad 90 Orlov. Proste vaje in vaje na orožju so zelo lepo izpadle. Posebno dobro so izvršili Orli slikovite skupine in sabljanje „moreška“. Prvi večji javni nastop štajerskih Orlov je izborni izpade. Ponosni smo na naše orlovske vrste.

Po telovadbi se je začela veselica s prosto zabavo v Katoliškem Domu in na veseličnem prostoru. Vrstila se je slovenska pesem, godba je igrala, tamburaši so udarjali, zabava je bila neprisljuna.

Slavnostni dan v čast velikemu rođoljubu Slomšku je minil, za našo orlovsko organizacijo častno minil. Sedaj po šumu slavlja in navdušenja se je zopet treba podati na trezno delo. Pregledovali smo navise krajev, od koder so prihajali orlovski odseki. Mnogo odličnih krajev, kjer so podani vsi predpogoji za ustanovitev telovadnih odsekov, je manjkalo. Z žalostjo smo posebno opazili, da Mursko polje še nima nobenega Orla, ravno tako ne Slovenske gorice. Toda tarnanje ne pomaga nič, ampak le čelo. Zato na novo delo, da se naša lepa in ponosna organizacija Orlov razširi po vsem Slovenskem Štajerju!

Na slavnost so poslali brzogovorne pozdrave: državni in deželni poslanec Pišek iz Slivnice, Dekort, Regalat in Jurak iz Ljubnega; dr. Pregel, Puntar in dr. Božič iz Idrije ter p. Rantaša iz Ptuja.

Politični ogled.

— Dne 9. avgusta: Cesar je včeraj v polurni avdijenci sprejel skupnega finančnega ministra Bilinskoga. — Pri včerajšnji obravnavi zoper napadaleca Jukiča v Zagrebu je po končanem zaslišanju prišel in govoril govornikov govoril državni pravdnik dolg govor ter je končno predlagal, naj se obsodi Jukiča na smrt, njegove soobtožence pa na 10 do 20 let težke ječe. Med govorom državnega pravdnika se je odigral mučen prizor, ki je napravil na vse navzoče mogočen vtis. Med strastnim govorom državnega pravdnika je namreč vstal 15letni obtoženec Bubljič ter pričel kričati in vikati: „Gospod predsednik, pustite me ven, jaz ne morem več poslušati, srce me boli!“ Veliko gibanje se je pojavilo med občinstvom in ne le na zagovornike, temveč tudi na sodni dvor sam je napravil ta prizor kar najmučnejši in najgroznejši vtis. Predsednik je dal nato odpeljati ubogega dečka iz dvorane. — Med Srbijo in Bolgarijo se pripravila nova zveza, katere namen je, da se obe državi v slučaju homatij podpirate. — V Albaniji se vrše dan za dnevom hudi nemiri. Na semanju dan sta se na trgu v Kočanih razleteli zaporedi dve bombi, ki sta ubili 10 oseb. Ljudje so se prestrašeni razpršili, tako, da je bil trg mahoma prazen. Se-le po preteku kakke pol ure se je trg zopet napolnil. V tem trenutku je prišlo od ene strani vojaštvo, od druge strani pa orožništvo. Tako vojaki kakor orožniki so brez vsakega povoda naskočili z bajoneti množico, ki se ni mogla nikamor umakniti. Divjajočim vojakom so se pridružili še cigani, ki so z revolverji streljali na ljudstvo, ki je bilo vse po pretežni večini bolgarske na-

rodnosti. Začelo se je mesarsko klanje, ki je trajalo od 3. ure popoldne do 10. ure ponoči. Se-le ob tem času je napravil vojaški poveljnik konec groznemu klanju ter poslal vojake v kasarne. Vojaki so med potom ropali in plenili krščanske prodajalnice. Ubilih je bilo 45 Bolgarov, 185 pa težko ranjenih. Po tem krvavem dogodku je poklical poveljnik k sebi zastopnika bolgarske duhovne oblasti ter ga prisilil, podpisati izjavo, da je bilo vseh 45 Bolgarov ubitih pri razstrelbi dveh bomb na trgu. Angleški listi pišejo, da je bilo ubitih celo 200 Bolgarov. Razburjenje v Bolgariji radi grozodejstev v Kočanih je tako veliko, da se je jela bati vlada, da ne bi prišlo do dejanskega izraza ogorčene ljudske volje. Zato je poklicala pod zastavo rezerviste zadnjih letnikov na študentske orožne vaje.

— Dne 10. avgusta: Listi poročajo, da bodo sklicane delegacije za 23. septembra. Istočasno bo zborovalo tudi več deželnih zborov, da rešijo najnujnejše zadeve. Državni zbor bi potem začel začetkom oktobra jesensko zasedanje. — Izpustili so iz zapora voditelja hrvaške kmečke stranke, Stepana Radiča, radi boleznij njegove soproge. Radič ima sedeti v zaporu še tri mesece, a so ga začasno izpustili na svobodo. — Obsodba Jukičeva bo izdana v ponedeljek. — Ob turško-črnogorski meji se je vršilo zadnji čas več resnih bojov in spopadov med Turki in Črnogorci. Pri Veliki se je bil dne 9. avgusta vroč boj med Črnogorci in Turki. Po celodnevni krvavi bitki so bili Turki premagani. Junaški Črnogorci so sovražnika skoraj popolnoma potolkli. Črnogorska vlada se namerava obrniti s posebno okrožnico do evropskih vele-vlasti, v kateri bo zahtevala, da se meje med Turčijo iz Črno goro uredijo. Rod Malisori se v Albaniji splošno bojuje proti Turkom. Med Bolgari se opazuje veselje do vojske s Turčijo. — Na otoku Haiti v Ameriki je izbruhnila vstaja. Vlada Združenih držav je poslala na Haiti vojne ladje.

— Dne 11. avgusta: Ministrski predsednik grof Stürgkh je že toliko okrevljal, da sempatje sme nekaj čitati. — Sodišče ni dovolilo, da bi poslanca Kovača, ki je v ogrski državni zbornici streljal na predsednika, spustili na prosto; ostati mora v zaporu. — Turški ministrski svet je sklenil, ugoditi opravičenim zahtevam Albancev. Na pritisk Rusije je se spor med Črno goro in Turčijo mirnim potom poravnal. V poslopje avstrijske pošte v Solunu je nekdo položil takozvani „pekleni stroj“ ali razstreljivo kroglo, ki se je razpočila; poslopje je zelo poškodovano, dva uradnika sta lahko ranjena. — V Curihu na Švicarskem se vrše pogajanja med turškimi in italijanskimi politiki, ki so bila kratek čas prekinjena. Pogajanja vodi sedaj italijanski poslanik v Petrogradu. Povož za zopetna pogajanja je dala baje sedaj popustljivjša Turčija, ki se boji, da bi se ne mogla vojskovati na dve strani: proti Italijanom v Tripolisu in vstajem v Albaniji.

— Dne 12. avgusta: V Achenu na Nemškem se vrši te dni velik nemški katoliški shod. Nad 100 posebnih vlakov je pripeljalo udeležence na shod. — Francoski ministrski predsednik je obiskal Petrograd in je bil od cesarja Nikolaja in ruskih ministrov prisrčno sprejet. Med Rusijo in Francijo obstoji posebna zveza. — Turški častniki so morali prisesti, da ne bodo pripadali nobeni javni ne tajni politični stranki. — Francoska vlada je nekoliko nehala preganjati cerkev in bi rada imela zopet dotiko s sv. očetom. — Italijansko-turška vojska ne nudi sedaj posebnih zanimivosti. Lahki imajo sedaj v oblasti vse tripolijske obrežje, ker so vzeli Turkom mesto Zuaru. Arabci so postali baje precej zbegani in blodijo po puščavah v razkropljenih četah.

— Jukič obsojen na smrt. Zagrebško sodišče je v ponedeljek, dne 12. avgusta, izreklo sodbo nad napadalcem Jukičem in njegovimi tovariši. Velika množica ljudstva je čakala pred sodiščem na izid obsodbe. Ko so pripeljali Jukiča v dvorano, je zaklical: „Živela sloga Hrvatov, Slovencev in Srbov!“ Ob 11. uri dopoldne so vstopili v sodno dvorano sodniki, ki so bili oblečeni v črne obleke, kar je znamenje, da bodo izrekli smrtno obsodbo. Občinstvo je z nestrpnostjo čakalo izida. Obsodba se glasi: Luka Jukič se obsodi na smrtno vešalilo. Gjuro Cvijič na 5 let ječe, Avgust Cesarec, Dragotin Bubljič, France Neidhard, Kamilo Horvatin, vsi na 5 let ječe, Roman Horvat na 6 let ječe, Vladimir Badalič, Dušan Narančič, Vatroslav Dolenc, vsi oprošče-